

алното място, което те са имали (а и все още имат в редица отношения) в обществения живот. По-ниската общественно-политическа (информационна, организационна и др.) култура на циганите е обременена от битуването им в приземието на социалната йерархия, дамгосано в течение на столетия с печата на едно трайно, неприкрито и предубедено негативно отношение към тях от заобикалящите ги.

В действителност в общественно-политическата си изява циганските лидери не са по-неспособни от останалите, ако тази им изява се подложи на историкосравнителна оценка. Нелеката историческа съдба на циганите е направила техните лидери много комбинативни, пластични и наблюдателни, способни за бързи реакции и обективно оценяване на функциониращите обстоятелства. Друг е въпросът, че тези свои качества ромските лидери реализират все още предимно на по-ниски равнища на обществения живот, в системата на който те се задържат от досегашната общественноисторическа действителност, във връзка с което са принудени да изявяват тези си качества предимно когато се търси моментната изгода за "своите", а не стратегически бъдещи изгоди за тях.

Именно това своеобразие в изявата на лидерските качества на циганите обяснява защо когато даден ром "се промъкне" до по-високите страти на обществения живот, той твърде често "разголва циганското" в себе си и неговото поведение се възприема от другите като нетипично, неразбираемо и дори заслужаващо осъдителна оценка.

Третата особеност на общественно-политическото лидерство сред циганите засяга проблема за **взаимоотношенията между формалните и неформалните лидери**. Фактът, че циганите заемат "дъното" на социалната йерархия, подсказва, че при тях взаимоотношенията между лидерите им се развиват предимно на хоризонтална плоскост, те нямат особена вертикална изява и реализация. Напускането на "хоризонтала" и влизането във "вертикала" принуждава циганина, стремящ се "да изплува нагоре", да търси друга среда. Затова по принцип, "изплуването нагоре" е допускано (и все още се допуска в много отношения) най-вече, когато изявени цигани се проявяват не в "своята среда", в първичната си етническа общност, а като общественици и професионалисти в